

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/77/2023
Identifikačné číslo spisu:	4122010578
Dátum vydania rozhodnutia:	13.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4122010578.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňa a členov senátu JUDr. Jany Kostolanskej a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí konanom 13. novembra 2024 v Bratislave, v trestnej veci obvineného I. W. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného I. W. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. marca 2023, sp. zn. 4To/7/2023, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného I. W. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom z 18. októbra 2022, sp. zn. 3T/28/2022, uznal obvineného I. W. za vinného pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona spáchaný v jednočinnom súbehu s prečinom neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 07.05.2021 v čase medzi 12:15 a 12:30 hod. na ulici W. XX v D., zozadu pristúpil k poškodenej Ing. I. O., Csc., nar. XX.XX.XXXX, ktorá išla spolu s jej známou S. G. a poškodenej strhol z ľavého pleca bordovú kabelku, ktorú sa jej podarilo zachytiť rukou a o ktorú spolu zápasili, pričom obvinený stiahol poškodenú na zem kde si udrela koleno a hlavu, poškodená sa aktívne bránila ale obvinenému sa podarilo vytrhnúť jej kabelku z ruky, s ktorou ušiel smerom na N. ulicu, pričom poškodenej spôsobil edém bez hematómu bez doby liečenia a v kabelke mala poškodená tlačidlový mobilný telefón zn. NOKIA so SIM kartou na číslo XXXXXXXXXX, 1 čip od vchodu do paneláku, 1 bezpečnostný kľúč od bytu, 1 kľúč od schránky, 1 kľúč z chodbičky, náhradné rúška, hygienické potreby, toaletný papier a 2 látkové tašky so zvieracím vzorom, 1 taštičku zvieracieho vzoru hnedočiernej farby, obsahom ktorej bola 1 VISA karta Z. sporiteľňa na meno Ing. I. O., tesnenia z postrekovača, odličovacie tampóny, olejčky na nechty, gélový prípravok na zábery nechtov, dioptrické okuliare modrej farby, 1 červený skladací dáždík, malý linajkový zápisník asi 10x5 cm, 1 ceruzka ružovobordovej farby spolu s puzdierkom na ceruzku, 1 háčikovaná taštička na mobil béžovej farby, 1 krabička Betadinu, potvrdenie o očkovaní, lekárska správa od chirurga, správa od doktorky na rehabilitáciu nôh, 1 karta Zdravotnej

poisťovne Dôvera na meno Ing. I. O., v kabelke ďalej bola 1 hnedá peňaženka koženej farby, v ktorej sa nachádzala finančná hotovosť v zložení 1 bankovka v nominálnej hodnote 50,- €, 1 bankovka v nominálnej hodnote 20,- €, 2 bankovky v nominálnej hodnote 10,- Eur, 1 minca v nominálnej hodnote 1,- Euro, nejaké drobné mince, kartička Železnice SR na cestovanie, papieriky zoznamu autobusov, občiansky preukaz na meno Ing. I. O., zoznam knížiek, výmenný lístok k ortopédovi, vernostné karty rôznych spoločností a obrázok Panny Márie, čím poškodenej Ing. I. O., CSc. spôsobil škodu vo výške 201,60 €,

a obvinený tak konal napriek tomu, že bol za obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno d), odsek 3 písmeno a) Trestného zákona právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Nitra sp.zn. 4T 137/2013 zo dňa 16.12.2013, právoplatným 11.02.2014 na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere osem rokov.

Za to súd I. stupňa obvinenému uložil podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúcu okolnosť § 36 Trestného zákona, zistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, za použitia § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, aplikujúc § 41 ods. 1 Trestného zákona a § 42 ods. 1 Trestného zákona, súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov s tým, že podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvineného zaradil na výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd I. stupňa zrušil skorší výrok o treste odňatia slobody uložený obvinenému I. W. rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 3T/42/2021, právoplatným 24. mája 2022, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/23/2022, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

V adhéznom výroku podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodenú Ing. I. O. s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „odvolací súd“) na podklade odvolania prokurátora rozsudkom z 2. marca 2023, sp. zn. 4To/7/2023 v bode I. podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d), ods. 3 Trestného poriadku zrušil prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Trestného zákona, zistiac priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, za použitia § 38 ods. 2, ods. 5 Trestného zákona, podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona a zásad uvedených v § 41 ods. 2 Trestného zákona, súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, so zaradením obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona na výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Súčasne podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zrušil výrok o treste uložený obvinenému rozsudkom Okresného súdu Nitra z 13. januára 2022, sp. zn. 3T/42/2021, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 24. mája 2022, sp. zn. 1To/23/2022, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Výrokom pod bodom II. podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného I. W. zamietol.

* * *

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal obvinený (prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Róberta Hippa, MBA - advokáta so sídlom v Nitre) dovolanie, uplatňujúc v ňom dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, ktoré bolo súdu I. stupňa doručené 29. septembra 2023.

Namietal v ňom, že vyšetrovateľ poukazoval na skutočnosť, že na dokladoch poškodenej boli zadokumentované odtlačky jeho prstov. Súd neprijal jeho argumentáciu, keď ozrejmoval akým

spôsobom sa jeho odtlačky našli práve na dokladoch poškodenej. Našiel peňaženku poškodenej a otvoril ju v domnení, že peňaženka obsahuje finančnú hotovosť a keďže neobsahovala žiadne finančné prostriedky, odhodil ju. Takýmto spôsobom sa odtlačky prstov dostali na osobné doklady poškodenej. Takto získané odtlačky prstov boli označené ako dôkaz v ďalšom konaní.

Ďalej namietal, že samotné stotožnenie jeho osoby prebiehalo len na základe predloženia jednej jeho fotografie poškodenej (fotografie iných možných páchatel'ov predložené neboli). Poškodená logicky potvrdila túto osobu. V prípade, ak by na identifikáciu páchatel'a jej predložili fotografie viacerých možných páchatel'ov, možno by poškodená identifikovala inú osobu ako jeho. Nad'alej spáchanie skutku popiera.

Na pojednávaní cestou právneho zástupcu poukázal na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní. Žiadna zo svedkýň nebola počas prípravného konania podrobená rekognícii a svedkyňa G. bola ovplyvnená prácou operatívy. Orgány činné v trestnom konaní jej doslova vnútili podobu páchatel'a tým, že jej ukazovali fotky a videozáznam s podobizňou jeho, toho času podozrivého. Takýto postup z pohľadu trestného práva je neprijateľný a samotná rekognícia nezaručuje objektivitu pri stotožnení osoby páchatel'a, pretože poškodená pri rekognícii a opoznávaní páchatel'a nemala možnosť výberu inej osoby, keďže jej ukázali fotografiu len jednej osoby, čím nepriamo ovplyvnili poškodenú. Takýto postup možno hodnotiť podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Nezákonný spôsob vidí v tom, že proces opoznávania, resp. stotožnenie osoby páchatel'a rekogníciou nebol vykonaný objektívne, keď nabádal poškodenú na identifikovanie konkrétnej osoby. Svedkovia, ktorí boli prítomní pri samotnom skutku, spoľahlivo nepotvrdili, že tento skutok spáchal on a samotný všeobecný popis osoby, ktorý by sedel na množstvo ďalších osôb, neznamená, že uvedený skutok spáchal práve on.

Za zmienku stojí aj postup orgánov činných v trestnom konaní pri objasňovaní samotného skutku, ako aj stotožnenie páchatel'a ukázaním len jednej fotografie možného páchatel'a. Stotožnenie osoby takýmto postupom a ukázaním jednej fotografie obvineného nebol postup vykonaný zákonným spôsobom, pretože orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol objektívne zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Je teda názoru, že takýmto postupom nebolo vykonané dokazovanie zákonným spôsobom, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Súd vo svojom rozhodnutí ani dostatočne neodôvodnil z akého dôvodu nevykonal, resp. neprehodnotil takéto dokazovanie. Je názoru, že tak došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Nedostatočným odôvodnením rozhodnutia vo vzťahu ku skutočnostiam, na ktoré dôvodne poukazovala obhajoba, došlo k naplneniu dovolacích dôvodov podľa 371 ods. 1 písm. i), písm. c) a písm. g) Trestného poriadku.

Z týchto dôvodov navrhol, aby dovolací súd vyhovel dovolaniu a rozsudkom zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na tieto rozsudky, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, a prikázal súdu I. stupňa, aby v potrebnom rozsahu vec znovu prerokoval a rozhodol.

Obhajca obvineného v písomnom podaní z 12. septembra 2024 uviedol, že od 1. júla 2024 má pozastavený výkon advokácie, preto najvyšší súd vyzval obvineného, aby si v určenej lehote zvolil obhajcu, príp. požiadal o jeho ustanovenie. Tento listom doučeným najvyššiemu súdu 10. októbra 2024 odpovedal, že obhajcu si nevolí a súhlasí, aby ho zastupovala JUDr. Gregušová. Opatrením najvyššieho súdu z 17. októbra 2024, sp. zn. 3Tdo/77/2023 bola obvinenému ustanovená obhajkyňa JUDr. Alena Gregušová - advokátka so sídlom v Nitre.

* * *

Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného k § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyslovil názor, že tento môže byť naplnený len v takom prípade, ak zistené

porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Pod zásadným porušením práva na obhajobu možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania. Pri posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako i vo vzájomných súvislostiach. Keďže obvinený mal obhajcu ustanoveného hneď ako bol vzatý do väzby, počas celého následného prípravného konania, ako aj v konaní pred súdom, nie je možné konštatovať, že došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu, ktoré by malo vplyv na konečný výsledok trestného konania. Ani v dovolaní odsúdený presne nešpecifikuje, ako malo byť porušené jeho právo na obhajobu.

Nestotožňuje sa s tvrdením obvineného o nezákonne vykonanej rekognícii. Nezákonnosť vo vykonaní dôkazov nezistil ani Krajský súd v Nitre. Svedkyňa S. G. na hlavnom pojednávaní presne opísala ako jej príslušníci operatívy ukázali fotku osoby, pričom jej nijako nevnucovali, že má ísť o páchatel'a skutku a jednoznačne uviedla, že je to obvinený, kto olúpil jej bývalú kolegyňu Ing. I. O., jeho podobu si veľmi dobre zapamätala, pretože obvineného predtým videla pri obchode. Obvinený nesprávne v jednej časti dovolania uvádza, že ho mala identifikovať poškodená, ktorej bola predložená jedna fotografia vyšetrovateľom, čím nie je objektívne preukázané, že skutok spáchal. Súd mal za nepochybné preukázané, že skutku sa dopustil obvinený, a to výsluchom poškodenej, svedkyne S. G. a vykonaným znaleckým dokazovaním, kde bola zistená DNA obvineného na kabelke poškodenej.

Pokiaľ namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu, rozhodnutie oboch súdov je dostatočne odôvodnené a z odôvodnenia vyplýva, ako súdy postupovali pri posudzovaní jeho konania.

Z dovolania taktiež nie je zrejmé, v čom malo spočívať nesprávne právne posúdenie zisteného skutku. Je toho názoru, že súdy vyhodnotili dôkazy správne podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku a opísaný skutok je správne právne kvalifikovaný v súlade s príslušným ustanovením hmotného práva. Taktiež uviedol, že skutkové zistenia, ktoré vykonali príslušné súdy a vyhodnotenie vykonaných dôkazov, sú pre dovolací súd záväzné.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného zamietol.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania určené Trestným poriadkom a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h)], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b)], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3), ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2), a že boli splnené aj podmienky uvedené v § 372 ods. 1.

Dovolací súd len pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je viazaný dovolacími dôvodmi uvedenými v dovolaní, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie správnosť ich subsumpcie (podradenia) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

V posudzovanej trestnej veci uplatnil obvinený dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený porušenie jeho práva na obhajobu v podstate spája s názorom o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní, v ktorých súčasne svoj názor o nedostatočnosti zdôvodnenia meritórneho rozhodnutia (k otázke uznania jeho viny) odvodzuje od vlastnej interpretácie vykonaných dôkazov, rozdielnej od ich vyhodnotenia súdmi v pôvodnom konaní v rámci dvojinstančného postupu.

V rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku vo svojej podstate namietla nezákonnosť rekognície, ktorá (ako procesný úkon) ani nebola vykonaná a spochybňuje výpoveď svedkyne G., ktorá ho ako priama svedkyňa v rámci svojej svedeckej výpovede identifikovala ako páchatela inkriminovanej lúpeže.

V rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v skutočnosti neargumentuje tým, že by skutok odsudzujúceho výroku svojím podpisom nezodpovedal znakom trestného činu, pre ktorý bol uznaný za vinného. Možno tak len dovodzovať, že jeho argumentácia k tomuto dovolaciemu dôvodu je v myšlienkovej konštrukcii založená na vlastnej interpretácii vo veci vykonaných dôkazov, podľa ktorej jeho vina nebola dôkazmi preukázaná, a preto bol nesprávne uznaný za vinného z konkrétneho trestného činu.

K uvedenej dovolacej argumentácii dovolací súd pripomína a zdôrazňuje podstatu jednotlivých dovolateľom uplatnených dovolacích dôvodov, konfrontujúc ju s jeho argumentáciou.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je naplnený, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu sa chápe ako právo na vytvorenie podmienok pre uplatnenie procesných práv obvineného, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdov na uplatnenie obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z dôvodu citovaného ustanovenia je zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť tento dovolací dôvod. Aby bolo dôvodného hodnotiť porušenie práva na obhajobu ako zásadné, také porušenie musí mať, vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, podstatný vplyv na meritórny výsledok konania.

V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to

viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 7/2011).

Nenáležité odôvodnenie rozsudku za istých okolností síce môže naplňať porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (resp. práva na spravodlivý proces), avšak takúto nenáležitosť zdôvodnenia rozhodnutia nemožno nachádzať len v tom, že odôvodnenie rozhodnutia nie je v súlade s predstavami a očakávaniami účastníka konania (resp. strany v konaní). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaným hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. sp. zn. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 221/2023).

Zásadné pochybenie vo vzťahu k odôvodneniu rozsudkov súdov oboch inštancií k výroku o vine obvineného v zmysle § 168 ods. 1 Trestného poriadku najvyšší súd nezistil.

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, hodnotiac ho v kontexte odôvodnenia rozsudku súdu I. stupňa (kde v rámci dvojinstančnosti postupu prvostupňové a odvolacie rozhodnutie tvoria jeden celok, a preto je nevyhnutné ich hodnotiť komplexne vo vzájomnej nadväznosti) dávajú dostatočné a výstižné odpovede na podstatné otázky, ktoré bolo potrebné v konaní riešiť pre posúdenie otázky viny a trestu. Z týchto rozhodnutí je zjavné, akým spôsobom súdy hodnotili vo veci vykonané dôkazy, na podklade akých úvah dospeli k záveru o hodnovernosti svedeckých výpovedí, predovšetkým poškodenej Ing. I. O. a svedkyne S. G., hodnotiac tieto výpovede súčasne ako nepriamo podporené aj ďalšími dôkazmi, najmä znaleckým posudkom Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru a jeho doplnením - so záverom o pozitívnej identifikácii - stotožnení DNA obvineného s kriminalistickou stopou (č. 1) zaistenou na páse ramena kabelky, ktorá bola hmotným predmetom útoku v rámci inkriminovaného činu, a taktiež so zázpisnicou z miesta nálezu odcudzených vecí. Súčasne súdy oboch inštancií v odôvodnení rozhodnutí reagovali aj na obranu v konaní nastolenú obvineným a tomuto dali odpovede na otázku z akého dôvodu hodnotili jeho procesnú obranu ako dôkazne vyvrátenú (resp. prečo neuverili jeho výpovedi).

Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 209/04, IV. ÚS 350/2014, II. ÚS 449/2015, IV. ÚS 115/2003, II. ÚS 76/2007, I. ÚS 241/2007).

Pokiaľ súčasťou práva na spravodlivý proces je aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, neznamena to, že strana konania musí na každý jej argument dostať podrobnú odpoveď. V danom prípade je podstatným, že súdy sa v základnom konaní jasne a zrozumiteľne vyjadrili k relevantným právnym a skutkovým otázkam.

Na podklade uvedenej námietky obvineného preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že

rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku iba vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, nemožno hovoriť o naplnení tohto dovolacieho dôvodu, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 2. februára 2010, č. 36110/03 vo veci Mariana Marinescu proti Rumunsku, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 26. januára 2010, č. 25585/02 vo veci Emen proti Turecku a R 24/2020).

Najvyšší súd tiež poznamenáva, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával.

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkaz/dôkazy nezákonným spôsobom, t. j. že pri ich vykonávaní (alebo zabezpečovaní) bol porušený zákon, preto ani nevykonanie dôkazu, ktorého sa dovolateľ domáha, resp. v pôvodnom konaní domáhal a nebolo mu vyhovené, tento dovolací dôvod nezakladá.

Nevykonanie dôkazu súdom teda nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, pretože ho môže naplniť iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom.

Obvinený pod tento dovolací dôvod subsumoval námietky týkajúce sa nezákonného postupu orgánov činných v trestnom konaní pri stotožňovaní páchatel'a vyšetrovaného skutku a to tým, že samotné stotožnenie jeho osoby prebiehalo len na základe predloženia jednej fotografie obvineného poškodenej (keď fotografie iných možných páchatel'ov predložené neboli) a poškodená potvrdila túto osobu (teda obvineného), v čom obvinený vidí sugestivitu konania zo strany orgánov činných v trestnom konaní voči svedkyni. Z toho vyvodzuje záver, že orgány činné v trestnom konaní jej doslova vnútili podobu páchatel'a tým, že jej ukazovali fotky a videozáznam len s jeho podobizňou, čím proces opoznávaní, resp. stotožnenia osoby páchatel'a, rekogníciou nebol vykonaný objektívne, keď takto nabádali poškodenú na identifikovanie práve jeho osoby.

Podstatou však je, čo napokon nespochybňuje ani sám obvinený, že rekognícia ako procesný úkon (dôkazný prostriedok) upravený Trestným poriadkom vykonaná nebola, keď žiadna zo svedkýň, ktoré ho usvedčovali ako páchatel'a, nebola počas prípravného konania podrobená rekognícii.

K rekognícii je potrebné uviesť, že jej podstatou je, aby opoznávajúca osoba opätovne opoznala osobu alebo vec, ktorú v minulosti vnímala svojimi zmyslami, a tak zistila totožnosť osoby, resp. veci dôležitej pre trestné konanie. Objektmi rekognície sú osoby a veci, je možné ňou identifikovať všetky objekty materiálneho sveta, pokiaľ je človek schopný ich zmyslovo vnímať, uchovať v pamäti, vybaviť si ich a porovnať svoju predstavu s objektmi, ktoré vníma pri rekognícii. O rekognícii sa spisuje zápisnica a priberie sa k nej nezúčastnená osoba. Rekognícia prebieha tak, že sa opoznávajúca osoba vyzve, aby opoznávanú osobu alebo vec hodnoverne opísala a až následne ukáže opoznávanú osobu alebo vec medzi viacerými osobami podobného zovňajšku alebo vecami toho istého druhu. Je nevyhnutné zo strany vypočúvajúceho zabezpečiť, aby sa opoznávajúca osoba s figurantami, opoznávanou osobou pred rekogníciou nestretla, nevidela ich.

Klasickú rekogníciu podľa § 126 Trestného poriadku nemožno stotožňovať s vyjadrením svedka pri konfrontácii - § 125 Trestného poriadku s obvineným, že túto osobu pozná ako páchatel'a a ani s vyjadrením svedka na hlavnom pojednávaní, že pri obhajcovi sediaca osoba je páchatel'. V opísaných prípadoch nejde o rekogníciu obvineného v pravom slova zmysle, ale ide o tvrdenie svedka, ktoré je súčasťou jeho výpovede podľa § 125, § 131, § 132, § 134, § 135, § 196, § 261 alebo § 262 Trestného poriadku.

Najvyšší súd len stručne poznamenáva, že rozhodnutie o vine obvineného I. W. nebolo založené na rekognícii, ktorej by bol účastný. Bola to svedkyňa G. (teda nie poškodená ako chybné uvádza dovolateľ), ktorá obvineného označila za páchatel'a pritom, ako jej operatívni pracovníci polície prehrávali videozáznam z okolia miesta činu a ukázali fotografie podozrivej osoby, ako aj pri svojom svedeckom výsluchu na hlavnom pojednávaní. Súčasne vypovedala, že operatívni pracovníci polície jej nijako nevnucovali, že má ísť o páchatel'a skutku a jednoznačne uviedla, že je to obvinený, kto olúpil jej bývalú kolegyňu Ing. I. O., jeho podobu si veľmi dobre zapamätala, pretože obvineného predtým videla pri obchode. Išlo o vyjadrenie svedkyne, ktoré súdy nižších stupňov posúdili ako vierohodné, pričom dovolací súd nie je oprávnený spochybňovať takéto ich dôkazy hodnotiace závery.

Dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku z dôvodov uvádzaných obvineným preto naplnený nebol

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že tento je v zmysle dikcie označeného zákonného ustanovenia naplnený, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa primárne rozumie, že súdmi v pôvodnom konaní ustálený skutok bol vo výroku o vine odsudzujúceho rozhodnutia právne kvalifikovaný ako trestný čin, hoci nenapĺňa znaky akéhokoľvek trestného činu, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu než pre aký bol obvinený uznaný za vinného.

Podstatou správneho právneho posúdenia skutku (správnej právnej kvalifikácie) je tak správna aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený (formulovaný v tzv. skutkovej vete odsudzujúceho výroku o vine) v napadnutom rozhodnutí súdu bol z pohľadu zákonných znakov správne subsumovaný (podradený) pod konkrétnu skutkovú podstatu príslušného trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Inak povedané, skutok, ktorým sa obvinený uznáva za vinného, musí byť v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného (primerane viď R 12/2009).

Dovolací súd v zmysle uvedeného konštatuje, že na podklade predmetného dovolacieho dôvodu je oprávnený v dovolacom konaní preskúmať iba to či skutok, tak ako bol ustálený súdmi (súdom I. stupňa, resp. odvolacím súdom) v pôvodnom konaní, ktorý nemôže dopĺňať ani meniť, napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu pod ktorú bol subsumovaný, t. j. zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona spáchaný v jednočinnom súbehu s prečinom neoprávneného výrobenia a používania platobného prostriedku podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona. Do úvahy tak prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, prípadne že skutok nie je trestným činom.

V dovolaní nemožno úspešne namietat' nesprávne skutkové zistenia alebo nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov. Bráni tomu dikcia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keď z jeho vety za bodkočiarkou vyplýva, že správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pritom neformuloval žiadnu dovoláciu argumentáciu, ktorou by spochybnil, že skutok, tak ako bol ustálený súdmi súdom I. stupňa a odvolacím súdom v pôvodnom konaní, nebol subsumovaný pod správne skutkové podstaty trestných činov, za ktoré bol odsúdený.

Najvyšší súd len pripomína, že v zmysle § 385 Trestného poriadku v spojení s § 374 Trestného poriadku je viazaný obsahom podaného dovolania a v dovolaní špecifikovanými chybami. Naplnenie konkrétneho dovolacieho dôvodu tak hodnotí výlučne z pohľadu dovolateľom vytýkaných chýb (jeho vecnej argumentácie).

Vecná argumentácia dovolateľa, ktorú nemožno subsumovať pod akýkoľvek dovolací dôvod, tak nemôže viesť z pohľadu dovolateľa k procesnému úspechu v dovolacom konaní.

Najvyšší súd preto už len marginálne k dovolacej námietke obvineného o jeho stotožnení prostredníctvom odtlačkov prstov uvádza, že obvinený bol identifikovaný na základe následne zistenej zhody DNA profilu na kabelke poškodenej s DNA profilom práve obvineného a nie na základe odtlačkov prstov na osobných dokladoch poškodenej. V tejto otázke upriamuje pozornosť obvineného na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (na str. 7 - 8), z ktorého je zrejmé, prečo neuveril verzii obvineného v otázke, ako sa dostala jeho DNA na rameno predmetnej kabelky, t. j. že ju len náhodne našiel, mysliac si že sú v nej peniaze ju prehľadal a následne, keď žiadnu finančnú hotovosť nenašiel, túto odhodil.

Na podklade tejto argumentácie dovolací súd konštatuje, že chybami dovolateľom vytýkanými neboli naplnené ním uplatnené dovolacie dôvody ani iný dovolací dôvod ním inak uplatniteľný, pod ktorý by ním vytýkané chyby pri správnej subsumpcii mohli byť podradené, a preto z dôvodu, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, dovolanie obvineného uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.